

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-1-21

Druk nr 913
Warszawa, 8 lutego 2021 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Prezes Rady Ministrów.

Z poważaniem

Mateusz Morawiecki

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r.

Art. 1. W ustawie z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r. (Dz. U. poz. 1775 oraz z 2020 r. poz. 1486) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Narodowy spis powszechny ludności i mieszkań w 2021 r. jest przeprowadzany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie od dnia 1 kwietnia 2021 r. do dnia 30 września 2021 r., według stanu na dzień 31 marca 2021 r., godz. 24.00.”;

2) w art. 15 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Osoba fizyczna objęta spisem powszechnym, która nie może dopełnić obowiązku przeprowadzenia samospisu internetowego, w szczególności ze względu na stan zdrowia lub uzasadniony interes tej osoby, zgłasza ten fakt służbom statystyki publicznej, telefonując na podany do wiadomości publicznej numer infolinii spisowej, nie później niż do dnia 31 sierpnia 2021 r.”;

3) w art. 16:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W celu umożliwienia osobom fizycznym nieposiadającym we własnym zakresie techniczno-materialnych warunków umożliwiających przeprowadzenie samospisu internetowego Generalny Komisarz Spisowy, zastępcy wojewódzkich komisarzy spisowych oraz gminni komisarze spisowi zapewniają bezpłatny dostęp do pomieszczeń wyposażonych w sprzęt komputerowy z zainstalowanym oprogramowaniem wystarczającym do przeprowadzenia samospisu internetowego.”;

b) w ust. 3 uchyla się pkt 2;

4) w art. 17b uchyla się ust. 2;

5) art. 17d otrzymuje brzmienie:

„Art. 17d. Za wykonywanie czynności spisowych, o których mowa w art. 17b, rachmistrze spisowi otrzymują:

- 1) w przypadku rachmistrzów spisowych, o których mowa w art. 17b ust. 1 pkt 1 – dodatek spisowy, którego sposób ustalania oraz wysokość są określone w art. 38 ust. 5 i 11;
- 2) w przypadku rachmistrzów spisowych, o których mowa w art. 17b ust. 1 pkt 2 – wynagrodzenie, którego sposób ustalania oraz wysokość są określone w art. 36 ust. 4 i 4c.”;
- 6) w art. 21 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Badania kontrolne przeprowadza się w okresie od dnia 1 października 2021 r. do dnia 31 grudnia 2021 r.”;
- 7) w art. 22 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Badania uzupełniające przeprowadza się w okresie od dnia 1 października 2021 r. do dnia 31 grudnia 2021 r.”;
- 8) w art. 36:
 - a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Wynagrodzenie rachmistrza spisowego, o którym mowa w art. 17b ust. 1 pkt 2, ustala się, bez względu na metodę przeprowadzania przez niego wywiadów z osobami fizycznymi objętymi spisem powszechnym, jako iloczyn stawki w wysokości 6 zł brutto i liczby przeprowadzonych wywiadów bezpośrednich albo wywiadów telefonicznych z osobami fizycznymi objętymi spisem powszechnym, skutkujących prawidłowym spisaniem tych osób.”,
 - b) uchyla się ust. 4a i 4b;
- 9) w art. 38:
 - a) w ust. 4 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Dodatek spisowy lub nagroda spisowa, z wyłączeniem rachmistrzów spisowych, o których mowa w art. 17b ust. 1 pkt 1, mogą być przyznawane przy uwzględnieniu:”,
 - b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Dodatek spisowy rachmistrza spisowego, o którym mowa w art. 17b ust. 1 pkt 1, ustala się, bez względu na metodę przeprowadzania przez niego wywiadów z osobami fizycznymi objętymi spisem powszechnym, jako iloczyn stawki w wysokości 6 zł brutto i liczby przeprowadzonych wywiadów bezpośrednich albo wywiadów telefonicznych z osobami fizycznymi objętymi spisem powszechnym, skutkujących prawidłowym spisaniem tych osób.”,

c) uchyla się ust. 6–10;

10) po art. 38 dodaje się art. 38a w brzmieniu:

„Art. 38a. Jeżeli zbieranie danych od osoby fizycznej objętej spisem powszechnym rozpoczyna jeden rachmistrz spisowy, a kończy zbieranie tych danych inny rachmistrz spisowy:

1) wynagrodzenie za przeprowadzenie wywiadu – w przypadku rachmistrza spisowego, o którym mowa w art. 17b ust. 1 pkt 2, albo

2) dodatek spisowy za przeprowadzenie wywiadu – w przypadku rachmistrza spisowego, o którym mowa w art. 17b ust. 1 pkt 1

– przysługuje tylko temu rachmistrzowi spisowemu, który zakończył zbieranie danych od osoby fizycznej objętej spisem powszechnym, skutkujące prawidłowym spisaniem tej osoby.”;

11) w art. 41 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i sposób rozpowszechniania, w trakcie trwania spisu powszechnego, audycji, o których mowa w art. 40 ust. 1, w ramach czasu antenowego, o którym mowa w ust. 1, z podziałem na miesiące i godziny, mając na względzie popularyzację znaczenia spisu powszechnego dla Rzeczypospolitej Polskiej i jej mieszkańców, sposobu jego przeprowadzenia oraz dotarcie do jak najszerszego kręgu osób fizycznych objętych spisem powszechnym.”;

12) załącznik nr 3 do ustawy otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszej ustawy.

Art. 2. W terminie 7 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy Generalny Komisarz Spisowy dostosowuje zbiorczą listę pomieszczeń, o której mowa w art. 16 ust. 7 ustawy zmienianej w art. 1, do art. 16 ust. 1 i 3 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 3. W terminie 7 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy dyrektorzy urzędów statystycznych, jako zastępcy wojewódzkich komisarzy spisowych, dostosowują umowy zawarte z rachmistrzami spisowymi, o których mowa w art. 17b ust. 1 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 1, do wymagań określonych w art. 36 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2021 r.

SPECYFIKACJA KOSZTÓW NARODOWEGO SPISU POWSZECHNEGO LUDNOŚCI I MIESZKAŃ

Lp.	Grupy wydatków	Koszt ogółem brutto w zł	Koszt brutto w zł według lat wydatkowania				
			2019	2020	2021	2022	2023 – 2028
1	Przygotowanie operatów spisowych, wykazów adresowych, w tym zasobów mapowych						
	Oprogramowanie tworzenia operatu spisowego na podstawie rejestrów urzędowych oraz systemów informacyjnych administracji publicznej	147 900,00	147 900,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Aktualizacja wojewódzkiego operatu spisowego w urzędach statystycznych	111 780,00	0,00	111 780,00	0,00	0,00	0,00
	Pozyskanie map cyfrowych i przystosowanie ich do potrzeb statystyki publicznej	100 000,00	100 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Razem	359 680,00	247 900,00	111 780,00	0,00	0,00	0,00
2	Szkolenia rachmistrzów spisowych, pracowników jednostek służb statystyki publicznej i pracowników jednostek samorządu terytorialnego						
	Szkolenia pracowników jednostek służb statystyki publicznej i pracowników jednostek samorządu terytorialnego	460 032,80	0,00	27 532,80	432 500,00	0,00	0,00
	Szkolenia rachmistrzów spisowych	390 500,00	0,00	0,00	390 500,00	0,00	0,00
	Szkolenia informatyczne	200 000,00	0,00	0,00	200 000,00	0,00	0,00
	Razem	1 050 532,80	0,00	27 532,80	1 023 000,00	0,00	0,00
3	Rachmistrze spisowi, pracownicy jednostek służb statystyki publicznej oraz pracownicy jednostek samorządu terytorialnego – wydatki bezosobowe i osobowe						
	Rachmistrze spisowi, pochodzący z naboru dokonywanego przez gminne biura spisowe - wydatki bezosobowe	115 509 760,00	0,00	0,00	115 509 760,00	0,00	0,00
	Pozostali rachmistrze spisowi, pracownicy jednostek służb statystyki publicznej i pracownicy jednostek samorządu terytorialnego - wydatki osobowe	111 813 580,00	3 735 764,00	5 184 371,20	98 946 876,80	3 946 568,00	0,00
	Razem	227 323 340,00	3 735 764,00	5 184 371,20	214 456 636,80	3 946 568,00	0,00
4	Aplikacje spisowe i materiały wykorzystywane w ramach narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań						
	Opracowanie aplikacji elektronicznej do zbierania danych	91 890,00	30 630,00	61 260,00	0,00	0,00	0,00
	Opracowanie centralnej aplikacji do zarządzania rachmistrzami spisowymi przy wykorzystaniu Geograficznego Systemu Informacyjnego (GIS)	306 300,00	91 890,00	214 410,00	0,00	0,00	0,00

Lp.	Grupy wydatków	Koszt ogółem brutto w zł	Koszt brutto w zł według lat wydatkowania				
			2019	2020	2021	2022	2023 – 2028
	Opracowanie materiałów do nauki i testowania drogą elektroniczną (e-learning)	306 300,00	91 890,00	214 410,00	0,00	0,00	0,00
	Opracowanie i druk instrukcji, wytycznych, materiałów szkoleniowych, materiałów popularyzacyjnych oraz opracowanie i wysyłka listów Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego do respondentów	34 132 960,00	66 560,00	1 216 400,00	32 850 000,00	0,00	0,00
	Razem	34 837 450,00	280 970,00	1 706 480,00	32 850 000,00	0,00	0,00
5	Urządzenia mobilne do masowego zebrania danych spisowych oraz dostosowanie infrastruktury na potrzeby narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań						
	Urządzenia mobilne do masowego zebrania danych spisowych oraz dostosowanie infrastruktury (inwestycje)	12 026 200,00	1 094 200,00	1 332 000,00	9 600 000,00	0,00	0,00
	Razem	12 026 200,00	1 094 200,00	1 332 000,00	9 600 000,00	0,00	0,00
6	Popularyzacja narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań						
	Działania informacyjne, edukacyjne i promocyjne	50 000 000,00	3 300 000,00	5 500 000,00	41 000 000,00	200 000,00	0,00
	Razem	50 000 000,00	3 300 000,00	5 500 000,00	41 000 000,00	200 000,00	0,00
7	Opracowanie, analiza i udostępnianie wyników narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań						
	Opracowanie, analiza i udostępnianie wyników narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań	4 595 232,00	0,00	0,00	2 816 800,00	1 778 432,00	0,00
	Razem	4 595 232,00	0,00	0,00	2 816 800,00	1 778 432,00	0,00
8	Pozostałe wydatki						
	Utworzenie i działanie wojewódzkich biur spisowych - wydatki rzeczowe	6 250 000,00	0,00	1 250 000,00	4 375 000,00	625 000,00	0,00
	Utworzenie i działanie gminnych biur spisowych - wydatki rzeczowe	2 000 000,00	0,00	600 000,00	1 400 000,00	0,00	0,00
	Wydatki związane z przeprowadzaniem wywiadów telefonicznych – wydatki rzeczowe, telefony	56 000,00	0,00	16 800,00	39 200,00	0,00	0,00
	Spisy próbne (szkolenia, zebranie informacji, opracowanie wyników)	4 000 000,00	1 500 000,00	2 500 000,00	0,00	0,00	0,00
	Delegacje, tłumaczenia, transport	3 000 000,00	400 000,00	800 000,00	1 800 000,00	0,00	0,00
	Badania kontrolne i uzupełniające	21 881 260,00	0,00	0,00	21 881 260,00	0,00	0,00
	Wydatki inne niż przewidziane powyżej	18 620 305,20	1 441 166,00	3 971 036,00	10 758 103,20	2 450 000,00	0,00
	Razem	55 807 565,20	3 341 166,00	9 137 836,00	40 253 563,20	3 075 000,00	0,00
	OGÓŁEM	386 000 000,00	12 000 000,00	23 000 000,00	342 000 000,00	9 000 000,00	0,00

UZASADNIENIE

1. Wprowadzenie

Projektowana ustawa ma na celu umożliwienie efektywnego przeprowadzenia Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2021 r. (dalej: „NSP 2021”) w warunkach zagrożenia epidemicznego choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2, zwanej „COVID-19”.

Rozwiązania proponowane w projektowanej ustawie dotyczą zmian w ustawie z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r. (Dz. U. poz. 1775 oraz z 2020 r. poz. 1486), dalej: „ustawa o NSP”.

Narodowy spis powszechny to jedyne badanie na terenie Polski, realizowane co 10 lat, które dostarcza administracji publicznej, organom rządowym, instytucjom naukowym i badawczym, ośrodkom analitycznym, szkołom wyższym, mediom, a także osobom prywatnym, pełnych informacji o stanie i strukturze demograficzno-społecznej oraz ekonomicznej naszego kraju. Obowiązek przeprowadzenia spisu powszechnego wynika również z międzynarodowych zobowiązań Polski. Na całym świecie spisy ludności i mieszkań są podstawowym instrumentem gromadzenia informacji o sytuacji demograficznej, społecznej i ekonomicznej kraju, a także o jego zasobach mieszkaniowych.

Najważniejsze założone cele NSP 2021 to:

- 1) zaspokojenie potrzeb informacyjnych kraju, zwłaszcza zebranie informacji, których nie można uzyskać z innych źródeł, w szczególności ze źródeł administracyjnych;
- 2) dostarczenie informacji na poziomie jednostek podstawowego podziału administracyjnego kraju;
- 3) uzyskanie szerokiej charakterystyki zmian, jakie zaszły od narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań w 2011 roku, dotyczących przebiegu podstawowych procesów, w tym: o liczbie i strukturach demograficzno-społecznych ludności, gospodarstw domowych i rodzin zamieszkujących lub przebywających w Polsce, o rozmiarach i kierunkach mobilności ludności, aktywności ekonomicznej, a także o rozmiarach zasobów mieszkaniowych, ich jakości oraz efektywnym wykorzystaniu;
- 4) zebranie informacji niezbędnych do realizacji zobowiązań międzynarodowych Polski wobec Unii Europejskiej oraz ONZ.

NSP 2021 zostaną objęte:

- 1) osoby fizyczne stale zamieszkałe i czasowo przebywające w mieszkaniach, budynkach i innych pomieszczeniach niebędących mieszkaniami;
- 2) osoby fizyczne niemające miejsca zamieszkania;
- 3) mieszkania, budynki, obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz zamieszkane pomieszczenia niebędące mieszkaniami.

Zgodnie z ustawą o NSP, dane od osób fizycznych będą zbierane przede wszystkim metodą obowiązkowego samospisu internetowego. Metoda ta polega na udzieleniu odpowiedzi za pośrednictwem interaktywnej aplikacji dostępnej na stronie internetowej GUS. Jeżeli osoby fizyczne nie będą mogły dokonać samospisu internetowego, dane od nich będą zbierane metodą wywiadu bezpośredniego lub metodą wywiadu telefonicznego.

Pracami spisowymi kieruje Prezes Głównego Urzędu Statystycznego, jako Generalny Komisarz Spisowy. Na terenie województwa pracami spisowymi kieruje wojewoda, jako wojewódzki komisarz spisowy. Zastępcą wojewódzkiego komisarza spisowego jest właściwy miejscowo dyrektor urzędu statystycznego. Na terenie gminy pracami spisowymi kieruje wójt (burmistrz, prezydent miasta), jako gminny komisarz spisowy.

2. Charakterystyka zmian proponowanych w ustawie z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r.

Zmiany w ustawie o NSP mają przede wszystkim na celu:

- 1) wydłużenie czasu trwania NSP 2021 o trzy miesiące (spis powszechny będzie trwał do dnia 30 września 2021 r., a nie – jak pierwotnie planowano – do dnia 30 czerwca 2021 r.);
- 2) odpowiednie przesunięcie okresu, w którym przeprowadzane będą badania kontrolne i badania uzupełniające;
- 3) ujednoczenie stawki wynagrodzenia albo dodatku spisowego dla rachmistrzów spisowych, bez względu na metodę zbierania przez nich danych w ramach NSP 2021 (wywiad bezpośredni albo wywiad telefoniczny);
- 4) stworzenie ustawowych rozwiązań umożliwiających wydanie nowego rozporządzenia Rady Ministrów określającego szczegółowe warunki i sposób rozpowszechniania audycji informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych popularyzujących spis

powszechny przez Telewizję Polską – Spółkę Akcyjną oraz Polskie Radio – Spółkę Akcyjną i spółki radiofonii regionalnej w trakcie trwania spisu powszechnego, w ramach określonego w ustawie o NSP czasu antenowego;

- 5) zmodyfikowanie albo uchylenie niektórych przepisów – w związku z doświadczeniami zdobytymi w czasie przeprowadzania pierwszego i drugiego spisu próbnego przed NSP 2021 oraz w czasie przeprowadzania Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r.
- 6) dostosowanie szeregu przepisów ustawy o NSP do ww. zmian.

3. Szczegółowy opis zmian proponowanych w ustawie o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r.

1. Zmiana w art. 1 polegająca na nadaniu nowego brzmienia ust. 2 ma na celu wydłużenie czasu trwania NSP 2021 o trzy miesiące. Po wejściu w życie projektowanej ustawy NSP 2021 zostanie przeprowadzony w okresie od dnia 1 kwietnia 2021 r. do dnia 30 września 2021 r., natomiast zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami powinien zakończyć się już dnia 30 czerwca 2021 r. Oczekiwanym rezultatem nowelizacji będzie zapewnienie możliwości zbierania danych od osób fizycznych objętych spisem powszechnym w miesiącach letnich 2021 r., kiedy można spodziewać się znacznego spadku zachorowań na COVID-19, w szczególności będącego efektem powszechnych szczepień dla obywateli przeciwko COVID-19. Szczepienia te, zgodnie z przyjętym przez Radę Ministrów Narodowym Programem Szczepień, rozpoczęły się w grudniu 2020 r. i mają objąć, na zasadzie dobrowolności, wszystkich obywateli Rzeczypospolitej Polskiej. Taka sytuacja umożliwi skorzystanie w ramach NSP 2021 ze wszystkich metod zbierania danych od respondentów, co w szczególności pozwoli na zbieranie danych bardzo efektywną metodą wywiadu bezpośredniego. Jednak jeszcze w miesiącach wiosennych 2021 r. możliwość wykorzystania tej metody byłaby bardzo ograniczona ze względu na prawdopodobną konieczność minimalizacji w tym okresie kontaktów społecznych z powodu ryzyka zakażenia COVID-19. Uwzględniając oczekiwany efekt szczepień przeciwko COVID-19, objętych Narodowym Programem Szczepień, możliwe będzie skorzystanie w miesiącach letnich 2021 r. ze wszystkich trzech metod zbierania danych w ramach NSP 2021 (samospis internetowy, wywiad telefoniczny, wywiad bezpośredni), co powinno zapewnić kompletność zbieranych danych. W konsekwencji umożliwi to pełne osiągnięcie założonych celów NSP 2021.

2. Zmiana w art. 15 polegająca na nadaniu nowego brzmienia ust. 5 jest konsekwencją proponowanego w art. 1 ust. 2 wydłużenia czasu trwania NSP 2021. Jeżeli osoba fizyczna objęta spisem powszechnym nie będzie mogła dopełnić obowiązku przeprowadzenia samospisu internetowego, w szczególności ze względu na stan zdrowia lub uzasadniony interes tej osoby, będzie miała obowiązek zgłosić ten fakt służbom statystyki publicznej, telefonując na podany do wiadomości publicznej numer infolinii spisowej, jednak nie później niż do dnia 31 sierpnia 2021 r., tak aby możliwe było zebranie danych od tej osoby metodą wywiadu bezpośredniego lub metodą wywiadu telefonicznego. W obecnie obowiązującym przepisie termin ten określono na dzień 31 maja 2021 r.
3. Zmiana w art. 16 polegająca na nadaniu nowego brzmienia ust. 1 i uchyleniu pkt 2 w ust. 3 ma na celu rezygnację z udostępniania w urzędach wojewódzkich w trakcie NSP 2021 pomieszczeń wyposażonych w sprzęt komputerowy z zainstalowanym oprogramowaniem wystarczającym do przeprowadzenia samospisu internetowego, które mają służyć osobom fizycznym nieposiadającym we własnym zakresie techniczno-materialnych warunków umożliwiających przeprowadzenie samospisu internetowego. Pomieszczenia takie w dalszym ciągu będą udostępniane w jednostkach służb statystyki publicznej, a także w urzędach obsługujących wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) oraz w gminnych jednostkach organizacyjnych. Konieczność wprowadzenia takiej zmiany związana jest z ograniczeniami dostępu osób spoza aparatu administracyjnego do urzędów wojewódzkich w czasie trwania epidemii COVID-19, a także przeorganizowaniem w tym czasie funkcjonowania administracji rządowej na tryb pracy zdalnej.
4. Zmiana w art. 17b polegająca na uchyleniu ust. 2 ma na celu rezygnację z dodatkowej funkcji rachmistrzów spisowych będących pracownikami jednostek służb statystyki publicznej w postaci pełnienia dyżurów przy udzielaniu informacji w trybie infolinii spisowej i umawianiu wywiadów bezpośrednich z osobami fizycznymi objętymi spisem powszechnym. Doświadczenia zdobyte w trakcie przeprowadzania Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r. wskazują, że funkcja ta była rzadko łączona z wykonywaniem zadań rachmistrza spisowego, a obsługa infolinii spisowej była z reguły sprawowana przez inne osoby wykonujące prace spisowe w ramach wojewódzkich biur spisowych. Konsekwencją uchylenia ust. 2 w art. 17b jest uchylenie ust. 8–10 w art. 38 (przepisy te określają zasady ustalania i wysokość dodatku spisowego rachmistrzów spisowych

z tytułu pełnienia dyżurów przy udzielaniu informacji w trybie infolinii spisowej i umawianiu wywiadów bezpośrednich z osobami fizycznymi objętymi spisem powszechnym).

5. Zmiana polegająca na nadaniu nowego brzmienia art. 17d ma charakter wynikowy – jest konieczna w celu dostosowania tego przepisu do innych zmian wprowadzanych w ustawie o NSP (uchylenie ust. 2 w art. 17b oraz uchylenie ust. 6–10 w art. 38, a także uchylenie ust. 4a i 4b w art. 36).
6. Zmiana w art. 21 polegająca na nadaniu nowego brzmienia ust. 2 ma na celu dostosowanie okresu, w którym będą przeprowadzane badania kontrolne, do wydłużonego czasu trwania NSP 2021. Badania kontrolne będą rozpoczynały się dnia 1 października 2021 r. (dzień następujący po dniu zakończenia NSP 2021) i będą prowadzone do dnia 31 grudnia 2021 r.
7. Zmiana w art. 22 polegająca na nadaniu nowego brzmienia ust. 3 ma na celu dostosowanie okresu, w którym będą przeprowadzane badania uzupełniające, do wydłużonego czasu trwania NSP 2021. Badania uzupełniające będą rozpoczynały się dnia 1 października 2021 r. (dzień następujący po dniu zakończenia NSP 2021) i będą prowadzone do dnia 31 grudnia 2021 r.
8. Zmiana w art. 36 polegająca na nadaniu nowego brzmienia ust. 4 ma na celu ukształtowanie jednolitej stawki wynagrodzenia rachmistrza spisowego niebędącego pracownikiem jednostek służb statystyki publicznej za przeprowadzanie wywiadów z osobami fizycznymi objętymi spisem powszechnym, bez względu na metodę przeprowadzania tych wywiadów. Stawka ta wynosić będzie 6 zł brutto za każdy przeprowadzony wywiad bezpośredni albo wywiad telefoniczny, skutkujący prawidłowym spisaniem danej osoby fizycznej.

Należy zauważyć, że w obecnie obowiązujących przepisach wysokość wynagrodzenia rachmistrza spisowego jest uzależniona od metody przeprowadzania przez niego wywiadów z osobami fizycznymi objętymi spisem powszechnym i stanowi iloczyn stawki wynoszącej:

- 1) 7 zł brutto oraz liczby przeprowadzonych wywiadów bezpośrednich z osobami fizycznymi objętymi spisem powszechnym, skutkujących prawidłowym spisaniem tych osób;

- 2) 4 zł brutto oraz liczby przeprowadzonych wywiadów telefonicznych z osobami fizycznymi objętymi spisem powszechnym, skutkujących prawidłowym spisaniem tych osób.
9. Zmiany w art. 36 polegające na uchyleniu ust. 4a i 4b mają charakter wynikowy – są konieczne z powodu zmiany wprowadzanej w ust. 4 (ukształtowanie jednolitej stawki wynagrodzenia rachmistrza spisowego, bez względu na metodę przeprowadzania wywiadów). Przepis ust. 4a stał się zbędny, natomiast ust. 4b jest nieadekwatny do zmienionego ust. 4, przez uzależnienie treści tego przepisu dotyczącej wynagrodzenia rachmistrza spisowego od metody przeprowadzania przez niego wywiadu. Dotychczas przepis ten stanowił, że jeżeli rachmistrz spisowy rozpocznie zbieranie danych jedną z ww. metod (wywiad bezpośredni albo wywiad telefoniczny), a zakończy zbieranie danych drugą z tych metod, wynagrodzenie przysługuje tylko za tę metodę wywiadu, w której nastąpiło zakończenie przekazywania danych przez osobę fizyczną objętą spisem powszechnym, skutkujące prawidłowym spisaniem tej osoby.
10. Zmiana w art. 38 polegająca na nadaniu nowego brzmienia wprowadzenia do wyliczenia w ust. 4 ma na celu podkreślenie fakultatywnego charakteru:
- 1) dodatku za wykonywanie prac spisowych (z wyłączeniem dodatku dla rachmistrzów spisowych, zależnego od liczby przeprowadzonych wywiadów bezpośrednich albo wywiadów telefonicznych z osobami fizycznymi objętymi spisem powszechnym, skutkujących prawidłowym spisaniem tych osób);
 - 2) nagrody za wykonywanie prac spisowych.
- Potrzeba doprecyzowania tego zagadnienia jest efektem doświadczeń zdobytych w trakcie przeprowadzania Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r. i ma na celu zapobieżenie ewentualnym wątpliwościom interpretacyjnym w trakcie NSP 2021.
11. Zmiana w art. 38 polegająca na nadaniu nowego brzmienia ust. 5 ma na celu ukształtowanie jednolitej stawki dodatku spisowego rachmistrza spisowego będącego pracownikiem jednostek służb statystyki publicznej za przeprowadzanie wywiadów z osobami fizycznymi objętymi spisem powszechnym, bez względu na metodę przeprowadzania tych wywiadów. Stawka ta wynosić będzie 6 zł brutto za każdy przeprowadzony wywiad bezpośredni albo wywiad telefoniczny, skutkujący prawidłowym spisaniem danej osoby fizycznej.

Należy zauważyć, że w obecnie obowiązujących przepisach wysokość dodatku spisowego rachmistrza spisowego jest uzależniona od metody przeprowadzania przez niego wywiadów z osobami fizycznymi objętymi spisem powszechnym i stanowi iloczyn stawki wynoszącej:

- 1) 7 zł brutto oraz liczby przeprowadzonych wywiadów bezpośrednich z osobami fizycznymi objętymi spisem powszechnym, skutkujących prawidłowym spisaniem tych osób;
- 2) 4 zł brutto oraz liczby przeprowadzonych wywiadów telefonicznych z osobami fizycznymi objętymi spisem powszechnym, skutkujących prawidłowym spisaniem tych osób.

12. Zmiany w art. 38 polegające na uchyleniu ust. 6–10 mają charakter wynikowy.

Uchylenie ust. 6 i 7 w art. 38 jest konieczne z powodu zmiany wprowadzanej w ust. 5 (ukształtowanie jednolitej stawki dodatku spisowego rachmistrza spisowego, bez względu na metodę przeprowadzania wywiadów). Przepis ust. 6 stał się zbędny, natomiast ust. 7 jest nieadekwatny do zmienionego ust. 5, przez uzależnienie treści tego przepisu dotyczącej dodatku spisowego rachmistrza spisowego od metody przeprowadzania przez niego wywiadu. Dotychczas przepis ten stanowił, że jeżeli rachmistrz spisowy rozpocznie zbieranie danych jedną z ww. metod (wywiad bezpośredni albo wywiad telefoniczny), a zakończy zbieranie danych drugą z tych metod, dodatek spisowy przysługuje tylko za tę metodę wywiadu, w której nastąpiło zakończenie przekazywania danych przez osobę fizyczną objętą spisem powszechnym, skutkujące prawidłowym spisaniem tej osoby.

Natomiast uchylenie ust. 8–10 w art. 38 jest konsekwencją uchylenia ust. 2 w art. 17b, tj. rezygnacji z dodatkowej funkcji rachmistrzów spisowych będących pracownikami jednostek służb statystyki publicznej w postaci pełnienia dyżurów przy udzielaniu informacji w trybie infolinii spisowej i umawianiu wywiadów bezpośrednich z osobami fizycznymi objętymi spisem powszechnym. W efekcie należy uchylić przepisy (ust. 8–10 w art. 38), które dotyczą dodatku spisowego z tytułu pełnienia tych dyżurów.

13. Zmiana polegająca na dodaniu art. 38a jest konieczna w celu jednoznacznego określenia zasad ustalania wynagrodzenia rachmistrza spisowego (w przypadku rachmistrza niebędącego pracownikiem jednostek służb statystyki publicznej) albo dodatku spisowego (w przypadku rachmistrza będącego pracownikiem jednostek służb statystyki

publicznej) za przeprowadzenie wywiadu, w którym jeden rachmistrz spisowy rozpoczyna zbieranie danych od osoby fizycznej objętej spisem powszechnym, a inny rachmistrz spisowy kończy zbieranie tych danych. Przepis ten jednoznacznie rozstrzyga, że wynagrodzenie albo dodatek spisowy przysługuje tylko temu rachmistrzowi spisowemu, który zakończył zbieranie danych od osoby fizycznej objętej spisem powszechnym, skutkujące prawidłowym spisaniem tej osoby.

Dotychczas przepisy ust. 4b w art. 36 i analogicznie ust. 7 w art. 38 regulowały jedynie sytuację, w której rachmistrz spisowy rozpoczyna zbieranie danych metodą wywiadu bezpośredniego albo metodą wywiadu telefonicznego, a kończy zbieranie danych drugą z tych metod, określając, że wynagrodzenie albo dodatek spisowy przysługuje tylko za tę metodę wywiadu, w której nastąpiło zakończenie przekazywania danych przez osobę fizyczną objętą spisem powszechnym, skutkujące prawidłowym spisaniem tej osoby. Przepisy te stały się nieadekwatne do zmienionych odpowiednio: ust. 4 w art. 36 i ust. 5 w art. 38, ponieważ treść tych przepisów (dotyczących wynagrodzenia albo dodatku spisowego rachmistrza spisowego) była powiązana z metodą przeprowadzania przez rachmistrza spisowego wywiadu. Dlatego projektowana ustawa uchyla te przepisy. Ponadto przepisy te ograniczały możliwość łączenia metod przy ewentualnym zbieraniu danych od tej samej osoby fizycznej objętej spisem powszechnym przez różnych rachmistrzów spisowych tylko do sytuacji, gdy rachmistrze ci należą do tej samej kategorii rachmistrzów (pochodzą z otwartego i konkurencyjnego naboru albo są pracownikami jednostek służb statystyki publicznej). Tymczasem doświadczenia zdobyte w trakcie przeprowadzania Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r. wskazują, że przepisy te nie wyczerpywały wszystkich możliwych sytuacji, spotykanych w praktyce, tj. nie obejmowały sytuacji, gdy zbieranie danych od osoby fizycznej objętej spisem powszechnym rozpocznie rachmistrz spisowy niebędący pracownikiem jednostek służb statystyki publicznej, a zakończy zbieranie tych danych rachmistrz spisowy będący pracownikiem jednostek służb statystyki publicznej, albo kiedy będzie miała miejsce sytuacja odwrotna. Możliwa jest również sytuacja, gdy zbieranie danych od osoby fizycznej objętej spisem powszechnym zakończy inny rachmistrz spisowy niż ten, który rozpoczął zbieranie danych, wykorzystując w tym celu tę samą metodę zbierania danych. Proponowany przepis art. 38a obejmie swoim zakresem wszystkie omawiane sytuacje.

Uregulowanie zawarte w art. 38a wprowadza się dla zapobieżenia ewentualnym wątpliwościom interpretacyjnym, które mogłyby prowadzić do sporów między dyrektorami urzędów statystycznych a rachmistrzami spisowymi dotyczących należnego im wynagrodzenia albo dodatku spisowego.

14. Zmiana polegająca na nadaniu nowego brzmienia ust. 3 w art. 41 ma na celu dostosowanie przepisów dotyczących nieodpłatnego rozpowszechniania przez Telewizję Polską – Spółkę Akcyjną oraz Polskie Radio – Spółkę Akcyjną i spółki radiofonii regionalnej, w programach ogólnokrajowych i regionalnych, audycji informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych, popularyzujących spis powszechny, do zmiany wprowadzanej w art. 1 pkt 2, w którym wydłuża się czas trwania NSP 2021 o trzy miesiące (tj. do dnia 30 września 2021 r.).

Konsekwencją tej zmiany będzie konieczność wydania nowego rozporządzenia Rady Ministrów (na podstawie zmienionego art. 41 ust. 3 ustawy o NSP) określającego szczegółowe warunki i sposób rozpowszechniania audycji informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych popularyzujących NSP 2021 w trakcie trwania tego spisu powszechnego. Obecnie obowiązujące rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 kwietnia 2020 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu rozpowszechniania audycji popularyzujących narodowy spis powszechny ludności i mieszkań w 2021 r. (Dz. U. poz. 837) utraci moc z dniem wejścia w życie projektowanej ustawy. Stanie się tak ze względu na tzw. pośrednią zmianę treści przepisu upoważniającego zawartego w art. 41 ust. 3 ustawy o NSP, będącą konsekwencją zmiany innych przepisów nowelizowanej ustawy, które oddziałują na zakres spraw regulowanych w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 41 ust. 3 ustawy o NSP. Ponieważ czas trwania NSP 2021 zostanie wydłużony, to również czas trwania obowiązku nieodpłatnego rozpowszechniania, w programach ogólnokrajowych i regionalnych, audycji informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych, popularyzujących spis powszechny, nałożonego na nadawców publicznych, zgodnie z art. 40 ust. 1, musi zostać odpowiednio wydłużony. W konsekwencji dotychczasowe rozporządzenie stanie się nieadekwatne do zmienionych przepisów ustawy i utraci moc z dniem wejścia w życie projektowanej ustawy.

Dopóki jednak projektowana ustawa nie wejdzie w życie (zgodnie z art. 4 powinno to nastąpić w dniu 1 kwietnia 2021 r.), obowiązywać będzie ww. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 kwietnia 2020 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu

rozpowszechniania audycji popularyzujących narodowy spis powszechny ludności i mieszkań w 2021 r., określające rozpowszechnianie audycji popularyzujących NSP 2021, zgodnie z ustalonym w tym rozporządzeniu harmonogramem, tzn. począwszy od dnia 1 stycznia 2021 r.

Przepisowi upoważniającemu (art. 41 ust. 3) nadawane jest nowe brzmienie w taki sposób, aby możliwe było wydanie na jego podstawie rozporządzenia Rady Ministrów określającego szczegółowe warunki i sposób rozpowszechniania audycji informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych popularyzujących NSP 2021 wyłącznie w trakcie trwania tego spisu, w ramach czasu antenowego, o którym mowa w art. 41 ust. 1, z podziałem na miesiące i godziny. Rozporządzenie to oraz projektowana ustawa wejdą w życie w tym samym czasie (tj. z dniem 1 kwietnia 2021 r.).

4. Zmiany w załącznikach do ustawy o NSP

Zmiany dokonywane są w załączniku nr 3 do ustawy o NSP

Załącznik nr 3 do ustawy o NSP określa specyfikację kosztów narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań. Koszty te zostały usystematyzowane według głównych grup wydatków, a do ich obliczenia wykorzystano ceny z 2018 r.

Zmiany w załączniku nr 3 polegają na przesunięciu 21 mln zł z par. 4000 (badania kontrolne i uzupełniające) na par. 4170 (rachmistrze spisowi, pochodzący z naboru dokonywanego przez gminne biura spisowe – wydatki bezosobowe). Przesunięcie ww. środków finansowych zabezpieczy konieczność wykonania większej liczby wywiadów przez rachmistrzów spisowych w celu uzyskania pełnej kompletności wyników spisu. Jest to działanie wynikające z doświadczeń zebranych podczas Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r., w którym samospisu internetowego dokonało ok. 20% respondentów. W NSP 2021 wstępnie szacowano, że samospisu internetowego dokona ok. 60% respondentów, ale doświadczenia Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r. wskazują, że może to być tylko ok. 40–45% respondentów. Jednocześnie należy wyjaśnić, że w związku z proponowanym wydłużeniem czasu trwania spisu zostanie ograniczona liczba badań kontrolnych i uzupełniających, stąd możliwość wykorzystania części środków na wynagrodzenia (wydatki bezosobowe) dla rachmistrzów spisowych. Przesunięcie środków w ramach posiadanego budżetu na spis nie spowoduje zwiększenia wydatków.

5. Przepisy dostosowujące i końcowe

W projektowanej ustawie zamieszczono przepisy dostosowujące (art. 2 i art. 3).

W przepisach tych rozstrzygnięto następujące kwestie:

1. Generalny Komisarz Spisowy dostosuje zbiorczą listę pomieszczeń wyposażonych w sprzęt komputerowy z zainstalowanym oprogramowaniem wystarczającym do przeprowadzenia samospisu internetowego, o której mowa w art. 16 ust. 7 ustawy o NSP, do zmian wprowadzonych w art. 1 pkt 3 projektowanej ustawy, dotyczących art. 16 ust. 1 i 3 ustawy o NSP, w terminie 7 dni od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy. Zmiany te polegają na rezygnacji z udostępniania w urzędach wojewódzkich w trakcie trwania NSP 2021 pomieszczeń wyposażonych w sprzęt komputerowy z zainstalowanym oprogramowaniem wystarczającym do przeprowadzenia samospisu internetowego, które służyć mają osobom fizycznym nieposiadającym we własnym zakresie techniczno-materialnych warunków umożliwiających przeprowadzenie samospisu internetowego. Pomieszczenia takie w dalszym ciągu będą udostępniane w jednostkach służb statystyki publicznej, a także w urzędach obsługujących wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) oraz w gminnych jednostkach organizacyjnych. Zgodnie z art. 16 ust. 7 ustawy o NSP, zbiorcza lista tych pomieszczeń dla terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zamieszczana jest przez Generalnego Komisarza Spisowego na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego w terminie do 31 marca 2021 r. Generalny Komisarz Spisowy, w terminie 7 dni od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy, samodzielnie dostosuje omawianą listę pomieszczeń do zmian wprowadzanych projektowaną ustawą w art. 16 ust. 1 i 3 ustawy o NSP, tj. skreśli z tej listy pomieszczenia znajdujące się w urzędach wojewódzkich.
2. Dyrektorzy urzędów statystycznych, jako zastępcy wojewódzkich komisarzy spisowych, dostosują umowy zlecenia zawarte z rachmistrzami spisowymi niebędącymi pracownikami jednostek samorządu terytorialnego do wymagań określonych w zmienionym art. 36 ust. 4 ustawy o NSP, w terminie 7 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Zmiana art. 36 ust. 4 ustawy o NSP polega na ustaleniu jednolitej stawki wynagrodzenia rachmistrza spisowego za przeprowadzanie wywiadów z osobami fizycznymi objętymi spisem powszechnym, bez względu na metodę przeprowadzania tych wywiadów. Stawka wynagrodzenia wynosić będzie 6 zł brutto za każdy przeprowadzony wywiad bezpośredni albo wywiad telefoniczny, skutkujący

prawidłowym spisaniem danej osoby fizycznej. Dotychczasowe przepisy różnicowały tę stawkę w zależności od metody przeprowadzania wywiadów przez rachmistrzów spisowych.

W ocenie projektodawcy nie zachodzi potrzeba uregulowania w przepisach przejściowych i dostosowujących innych kwestii. Poza sprawami określonymi w art. 2 i art. 3 nie wystąpią inne sytuacje, które dotyczyłyby wpływu znowelizowanej ustawy na stosunki powstałe w czasie obowiązywania dotychczasowych przepisów.

Proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie z dniem 1 kwietnia 2021 r. (art. 4 projektu). Data ta jest zbieżna z datą rozpoczęcia NSP 2021.

Przewidywany termin wejścia w życie projektowanej ustawy nie narusza zasad demokratycznego państwa prawnego i jest uzasadniony ważnym interesem państwa, tj. koniecznością przeprowadzenia spisu powszechnego zaplanowanego na rok 2021.

6. Informacje dodatkowe

Projektowana ustawa nie była przedmiotem opiniowania i konsultacji publicznych. Zmiany dotyczące art. 41 ust. 3 ustawy o NSP zostały w trybie roboczym uzgodnione z Krajową Radą Radiofonii i Telewizji.

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia do zaopiniowania Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego ani Prezesowi Urzędu Ochrony Danych Osobowych – zmiany proponowane w projektowanej ustawie nie mają wpływu na:

- 1) wykonywanie przez gminy zadań w ramach NSP 2021;
- 2) przetwarzanie danych osobowych w ramach NSP 2021.

Projekt nie rozszerza zakresu danych osobowych przetwarzanych w ramach NSP 2021, zatem nie wymaga przedstawienia do zaopiniowania Prezesowi Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

Projektowana ustawa nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia projektu.

Projektowana ustawa nie podlega notyfikacji Komisji Europejskiej na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu

funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Głównego Urzędu Statystycznego oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

W ocenie projektodawcy projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie będzie miał wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Z uwagi na fakt, że przedmiotowa regulacja nie odnosi się do związków zawodowych lub organizacji pracodawców, odstąpiono od przekazania projektu do zaopiniowania tym podmiotom.

Projekt został umieszczony w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów – nr UD173.

<p>Nazwa projektu Ustawa o zmianie ustawy o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r.</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Główny Urząd Statystyczny</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Dominik Rozkrut – Prezes Głównego Urzędu Statystycznego</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu: Janusz Dygaszewicz – dyrektor Departamentu Systemów Teleinformatycznych, Geostatystyki i Spisów tel. (22) 608 3341 e-mail: Sekretariat-ST@stat.gov.pl; J.Dygaszewicz@stat.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 27.01.2021 r.</p> <p>Źródło: Inne</p> <p>Nr w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów: UD173</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projektowana ustawa ma na celu umożliwienie efektywnego przeprowadzenia Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2021 r. (dalej: „NSP 2021”) w warunkach zagrożenia epidemicznego choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2, zwanej „COVID-19”.

Rozwiązania proponowane w projektowanej ustawie dotyczą zmian w ustawie z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r. (Dz. U. poz. 1775 oraz z 2020 r. poz. 1486), dalej: „ustawa o NSP”.

Narodowy spis powszechny to jedyne badanie na terenie Polski, realizowane co 10 lat, które dostarcza administracji publicznej, organom rządowym, instytucjom naukowym i badawczym, ośrodkom analitycznym, szkołom wyższym, mediom, a także osobom prywatnym, pełnych informacji o stanie i strukturze demograficzno-społecznej oraz ekonomicznej naszego kraju. Obowiązek przeprowadzenia spisu powszechnego wynika również z międzynarodowych zobowiązań Polski. Na całym świecie spisy ludności i mieszkań są podstawowym instrumentem gromadzenia informacji o sytuacji demograficznej, społecznej i ekonomicznej kraju, a także o jego zasobach mieszkaniowych.

W przypadku NSP 2021 obowiązek jego przeprowadzenia wynika w pierwszym rzędzie z przepisów Unii Europejskiej. Na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 763/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie spisów powszechnych ludności i mieszkań (Dz. Urz. UE L 218 z 13.08.2008, str. 14), państwa członkowskie są zobowiązane do przeprowadzania narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań raz na 10 lat. Krajową podstawę prawną do przygotowania, zorganizowania oraz przeprowadzenia NSP 2021 stanowi ustawa z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r.

Najważniejsze założone cele NSP 2021 to:

- 1) zaspokojenie potrzeb informacyjnych kraju, zwłaszcza zebranie informacji, których nie można uzyskać z innych źródeł, w szczególności ze źródeł administracyjnych;
- 2) dostarczenie informacji na poziomie jednostek podstawowego podziału administracyjnego kraju;
- 3) uzyskanie szerokiej charakterystyki zmian, jakie zaszły od narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań w 2011 roku, dotyczących przebiegu podstawowych procesów, w tym: o liczbie i strukturach demograficzno-społecznych ludności, gospodarstw domowych i rodzin zamieszkujących lub przebywających w Polsce, o rozmiarach i kierunkach mobilności ludności, aktywności ekonomicznej, a także o rozmiarach zasobów mieszkaniowych, ich jakości oraz efektywnym wykorzystaniu;
- 4) zebranie informacji niezbędnych do realizacji zobowiązań międzynarodowych Polski wobec Unii Europejskiej oraz ONZ.

Narodowym spisem powszechnym ludności i mieszkań zostaną objęte:

- 1) osoby fizyczne stale zamieszkałe i czasowo przebywające w mieszkaniach, budynkach i innych pomieszczeniach niebędących mieszkaniami;
- 2) osoby fizyczne niemające miejsca zamieszkania;
- 3) mieszkania, budynki, obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz zamieszkane pomieszczenia niebędące mieszkaniami.

Zgodnie z ustawą o NSP, dane od osób fizycznych będą zbierane przede wszystkim metodą obowiązkowego samospisu internetowego. Metoda ta polega na udzieleniu odpowiedzi za pośrednictwem interaktywnej aplikacji dostępnej na stronie internetowej GUS. Jeżeli osoby fizyczne nie będą mogły dokonać samospisu internetowego, dane od nich będą zbierane metodą

wywiadu bezpośredniego lub metodą wywiadu telefonicznego.

Podstawowym celem projektowanej ustawy jest wydłużenie czasu trwania NSP 2021 o trzy miesiące. Po wejściu w życie projektowanej ustawy NSP 2021 zostanie przeprowadzony w okresie od dnia 1 kwietnia 2021 r. do dnia 30 września 2021 r., natomiast zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami – powinien zakończyć się już dnia 30 czerwca 2021 r. Oczekiwanym rezultatem nowelizacji będzie zapewnienie możliwości zbierania danych od osób fizycznych objętych spisem powszechnym w miesiącach letnich 2021 r., kiedy można spodziewać się znacznego spadku zachorowań na COVID-19, w szczególności będącego efektem powszechnych szczepień dla obywateli przeciwko COVID-19. Szczepienia te, zgodnie z przyjętym przez Radę Ministrów Narodowym Programem Szczepień, rozpoczęły się w grudniu 2020 r. i mają objąć, na zasadzie dobrowolności, wszystkich obywateli Rzeczypospolitej Polskiej. Taka sytuacja umożliwi skorzystanie w ramach NSP 2021 ze wszystkich metod zbierania danych od respondentów, co w szczególności pozwoli na zbieranie danych bardzo efektywną metodą wywiadu bezpośredniego. Jednak jeszcze w miesiącach wiosennych 2021 r. możliwość wykorzystania tej metody byłaby bardzo ograniczona ze względu na prawdopodobną konieczność minimalizacji w tym okresie kontaktów społecznych z powodu ryzyka zakażenia COVID-19. Uwzględniając oczekiwany efekt szczepień przeciwko COVID-19, objętych Narodowym Programem Szczepień, możliwe będzie skorzystanie w miesiącach letnich 2021 r. ze wszystkich trzech metod zbierania danych w ramach NSP 2021 (samospis internetowy, wywiad telefoniczny, wywiad bezpośredni), co powinno zapewnić kompletność zbieranych danych. W konsekwencji umożliwi to pełne osiągnięcie założonych celów NSP 2021.

W efekcie tej zmiany odpowiedniego dostosowania do wydłużonego czasu trwania NSP 2021 wymaga szereg przepisów ustawy o NSP, np. termin przeprowadzania badań kontrolnych i badań uzupełniających, termin zgłaszania służbom statystyki publicznej niemożności dopełnienia obowiązku przeprowadzenia samospisu internetowego.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Podsumowując i uzupełniając przedstawione wyżej informacje, należy stwierdzić, że zmiany w ustawie o NSP mają na celu:

- 1) wydłużenie czasu trwania NSP 2021 o trzy miesiące (spis powszechny będzie trwał do dnia 30 września 2021 r., a nie – jak pierwotnie planowano – do dnia 30 czerwca 2021 r.);
- 2) odpowiednie przesunięcie okresu, w którym przeprowadzane będą badania kontrolne i badania uzupełniające;
- 3) ujednoczenie stawki wynagrodzenia albo dodatku spisowego dla rachmistrzów spisowych, bez względu na metodę zbierania przez nich danych w ramach NSP 2021 (wywiad bezpośredni albo wywiad telefoniczny);
- 4) stworzenie ustawowych rozwiązań umożliwiających wydanie nowego rozporządzenia Rady Ministrów określającego szczegółowe warunki i sposób rozpowszechniania audycji informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych popularyzujących spis powszechny przez Telewizję Polską – Spółkę Akcyjną oraz Polskie Radio – Spółkę Akcyjną i spółki radiofonii regionalnej w trakcie trwania spisu powszechnego, w ramach określonego w ustawie o NSP czasu antenowego;
- 5) zmodyfikowanie albo uchylenie niektórych przepisów – w związku z doświadczeniami zdobytymi w czasie przeprowadzania pierwszego i drugiego spisu próbnego przed NSP 2021 oraz w czasie przeprowadzania Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r.;
- 6) dostosowanie szeregu przepisów ustawy o NSP do ww. zmian.

Epidemia COVID-19 wybuchła w okresie intensywnych prac przygotowawczych do NSP 2021. Wszystkie bieżące zadania merytoryczne są obecnie realizowane w systemie pracy zdalnej.

Modyfikacji, w stosunku do pierwotnych zamierzeń, musi ulec przyporządkowanie osób fizycznych objętych spisem powszechnym do poszczególnych metod zbierania danych (samospis internetowy, bezpośredni wywiad, wywiad telefoniczny), jak również terminy realizacji tych metod.

Proponowane w projektowanej ustawie rozwiązania umożliwią elastyczne reagowanie na zmiany sytuacji epidemicznej. Rozwiązania te pozwolą na szybkie dostosowanie się do niepewnych obecnie warunków przeprowadzania NSP 2021, w których konieczne może się okazać znaczne ograniczenie lub całkowita rezygnacja z metody wywiadu bezpośredniego albo możliwe będzie – w zależności od efektu szczepień przeciwko COVID-19, objętych Narodowym Programem Szczepień, powiązanego w znacznej mierze z zainteresowaniem społeczeństwa tymi szczepieniami – skorzystanie w miesiącach letnich 2021 r. ze wszystkich trzech metod zbierania danych w ramach NSP 2021.

W związku z potrzebą wprowadzenia zmian w ustawie z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r., konieczne jest przyjęcie ścieżki legislacyjnej.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Poszczególne państwa członkowskie Unii Europejskiej, EFTA oraz krajów kandydujących do UE dostosowują organizację spisu powszechnego ludności i mieszkań do rozwoju sytuacji epidemicznej na ich terenie.

Podstawowe działania państw członkowskich UE (w szczególności Estonii, Grecji, Irlandii, Włoch, Luksemburga, Portugalii i Rumunii) zmierzają do ograniczenia lub wyeliminowania konieczności przeprowadzania wywiadów bezpośrednich przez zmianę metody zbierania danych. Poszczególne państwa zamierzają w większym stopniu realizować wywiady z wykorzystaniem telefonów, poczty oraz samospisu internetowego. Część z państw zamierza zwiększyć wykorzystanie źródeł administracyjnych lub całkowicie oprzeć realizację spisu na źródłach administracyjnych (Włochy). Państwa skandynawskie realizują spis powszechny wyłącznie w oparciu o dane administracyjne. Sześć państw członkowskich (Grecja, Niemcy, Irlandia, Luksemburg, Portugalia i Rumunia)

uznało za konieczne przesunięcie terminu spisu powszechnego, a w dwóch kolejnych państwach (Bułgaria i Cypr) odroczenie spisu powszechnego wydaje się prawdopodobne.

We Francji i Niderlandach badania statystyczne w związku z COVID-19 są realizowane z dużym udziałem telefonicznej formy zbierania danych. Inne państwa (Łotwa, Estonia, Grecja, Malta) podjęły działania w zakresie uzyskania dostępu do danych identyfikacyjno-adresowych umożliwiających realizację badań statystycznych.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Ludność	100% populacji	Wykaz osobowo-adresowo-mieszkaniowy	Przekazanie danych spisowych przede wszystkim metodą samospisu internetowego; w przypadku niedokonania samospisu internetowego – obowiązek przekazania danych metodą wywiadu bezpośredniego lub metodą wywiadu telefonicznego, w wydłużonym o 3 miesiące czasie trwania spisu.
Pracownicy jednostek służb statystyki publicznej, w tym ankieterzy statystyczni	Ok. 2800 osób, w tym ok. 1000 ankieterów statystycznych	Dokumentacja kadrowa	Realizacja wywiadów bezpośrednich lub wywiadów telefonicznych – w zależności od stopnia epidemii, w wydłużonym o 3 miesiące czasie trwania spisu.
Pracownicy jednostek służb statystyki publicznej i jednostek samorządu terytorialnego będący członkami Centralnego Biura Spisowego, wojewódzkich biur spisowych oraz gminnych biur spisowych	W statystyce publicznej ok. 640 osób. W jednostkach samorządu terytorialnego ok. 12 500 osób.	Informacje uzyskane z urzędów statystycznych oraz przewidywana obsada gminnych biur spisowych – na podstawie doświadczeń ze spisu powszechnego poprzedniej edycji, realizowanego analogicznymi metodami.	Podkreślenie w projektowanej ustawie fakultatywnego charakteru dodatku za wykonywanie prac spisowych (z wyłączeniem dodatku dla rachmistrzów spisowych, zależnego od liczby przeprowadzonych wywiadów) oraz nagrody za wykonywanie prac spisowych.
Rachmistrze będący pracownikami jednostek służb statystyki publicznej	800	Dokumentacja kadrowa	Ujednolicenie stawki dodatku spisowego dla rachmistrzów spisowych, bez względu na metodę zbierania przez nich danych w ramach NSP 2021 (wywiad bezpośredni albo wywiad telefoniczny).
Rachmistrze spisowi powołani w wyniku naborów, przeprowadzonych na zasadach i w trybie określonych w ustawie	Ok. 16 tys. osób.	Dokumentacja wojewódzkich i gminnych biur spisowych	Ujednolicenie stawki wynagrodzenia dla rachmistrzów spisowych, bez względu na metodę zbierania przez nich danych w ramach NSP 2021 (wywiad bezpośredni albo wywiad telefoniczny).
Telewizja Polska – Spółka Akcyjna wraz z oddziałami terenowymi	1		Obowiązek rozpowszechniania audycji informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych popularyzujących spis powszechny w wydłużonym o 3 miesiące czasie trwania spisu (w ramach obecnego czasu antenowego).
Polskie Radio – Spółka Akcyjna	1		Obowiązek rozpowszechniania audycji informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych

			popularyzujących spis powszechny w wydłużonym o 3 miesiące czasie trwania spisu (w ramach obecnego czasu antenowego).
Spółki radiofonii regionalnej	17		Obowiązek rozpowszechniania audycji informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych popularyzujących spis powszechny w wydłużonym o 3 miesiące czasie trwania spisu (w ramach obecnego czasu antenowego).

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projektowana ustawa nie była przedmiotem opiniowania i konsultacji publicznych.

Zmiany dotyczące art. 41 ust. 3 ustawy o NSP zostały w trybie roboczym uzgodnione z Krajową Radą Radiofonii i Telewizji.

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia do zaopiniowania Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego ani Prezesowi Urzędu Ochrony Danych Osobowych – zmiany proponowane w projektowanej ustawie nie mają wpływu na:

- 1) wykonywanie przez gminy zadań w ramach NSP 2021;
- 2) przetwarzanie danych osobowych w ramach NSP 2021.

Projekt nie rozszerza zakresu danych osobowych przetwarzanych w ramach NSP 2021, zatem nie wymaga przedstawienia do zaopiniowania Prezesowi Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

Projektowana ustawa nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia projektu.

Projektowana ustawa nie podlega notyfikacji Komisji Europejskiej na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Głównego Urzędu Statystycznego oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt nie będzie miał wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Z uwagi na fakt, że przedmiotowa regulacja nie odnosi się do związków zawodowych lub organizacji pracodawców, odstąpiono od przekazania projektu do zaopiniowania tym podmiotom.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
----------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Źródła finansowania	<p>Projektowana ustawa nie wpływa bezpośrednio na sektor finansów publicznych.</p> <p>Proponowane w projekcie ustawy zmiany nie spowodują zwiększenia wydatków na badania statystyczne ani na realizację narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań w 2021 r.</p>
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Zmiany w załączniku nr 3 do ustawy o NSP polegają na przesunięciu 21 mln zł z par. 4000 (badania kontrolne i uzupełniające) na par. 4170 (rachmistrze spisowi, pochodzący z naboru dokonywanego przez gminne biura spisowe – wydatki bezosobowe). Przesunięcie ww. środków finansowych zabezpieczy konieczność wykonania większej liczby wywiadów przez rachmistrzów spisowych w celu uzyskania pełnej kompletności wyników spisu. Jest to działanie wynikające z doświadczeń zebranych podczas Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r., w którym samospisu internetowego dokonało ok. 20% respondentów. W NSP 2021 wstępnie szacowano, że samospisu internetowego dokona ok. 60% respondentów, ale doświadczenia Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r. wskazują, że może to być tylko ok. 40–45% respondentów. Jednocześnie należy wyjaśnić, że w związku z proponowanym wydłużeniem czasu trwania spisu zostanie ograniczona liczba badań kontrolnych i uzupełniających, stąd możliwość wykorzystania części środków na wynagrodzenia (wydatki bezosobowe) dla rachmistrzów spisowych. Przesunięcie środków w ramach posiadanego budżetu na spis nie spowoduje zwiększenia wydatków.</p> <p>Wprowadzane w projektowanej ustawie zmiany w zakresie wynagrodzeń, dodatków spisowych oraz nagród spisowych nie będą stanowiły podstawy do ubiegania się o dodatkowe środki na ten cel.</p>

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Projekt nie wpływa bezpośrednio na sektor dużych przedsiębiorstw.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Projekt nie wpływa bezpośrednio na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Projekt nie wpływa bezpośrednio na sytuację rodziny i obywateli oraz gospodarstwa domowe.						
	osoby niepełnosprawne i osoby starsze	Projekt nie wpływa bezpośrednio na sytuację osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.						
Niemierzalne	konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość	Projekt nie wpływa bezpośrednio na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.						
	(dodaj/usuń)							

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
Komentarz:		
9. Wpływ na rynek pracy		
Projekt nie wpływa bezpośrednio na rynek pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☒ zdrowie
Omówienie wpływu	Oczekiwanym rezultatem nowelizacji będzie zapewnienie możliwości zbierania danych od osób fizycznych objętych spisem powszechnym w miesiącach letnich 2021 r., kiedy można spodziewać się znacznego spadku zachorowań na COVID-19, w szczególności będącego efektem powszechnych szczepień obywateli przeciwko COVID-19 w ramach przyjętego przez Radę Ministrów Narodowego Programu Szczepień. Należy oczekiwać, że umożliwi to bezpieczne dla respondentów i rachmistrzów spisowych zbieranie w ramach NSP 2021 danych szczególnie efektywną metodą wywiadu bezpośredniego.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie z dniem 1 kwietnia 2021 r. (art. 4 projektu). Data ta jest zbieżna z datą rozpoczęcia NSP 2021.		
Przewidywany termin wejścia w życie projektowanej ustawy nie narusza zasad demokratycznego państwa prawnego i jest uzasadniony ważnym interesem państwa, tj. koniecznością przeprowadzenia spisu powszechnego zaplanowanego na rok 2021.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Nie planuje się ewaluacji efektów projektu.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		

ROZPORZĄDZENIE

RADY MINISTRÓW

z dnia

w sprawie szczegółowych warunków i sposobu rozpowszechniania audycji popularyzujących narodowy spis powszechny ludności i mieszkań w 2021 r.

Na podstawie art. 41 ust. 3 ustawy z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r. (Dz. U. poz. 1775, z 2020 r. poz. 1486 oraz z 2021 r. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki i sposób rozpowszechniania, w trakcie trwania narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań w 2021 r., audycji, o których mowa w art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r., w ramach czasu antenowego, o którym mowa w art. 41 ust. 1 tej ustawy, z podziałem na miesiące i godziny.

§ 2. 1. W trakcie trwania narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań w 2021 r. czas rozpowszechniania audycji w poszczególnych miesiącach wynosi:

- 1) kwiecień 2021 r. – 34 godziny, w tym:
 - a) 8 godzin w ogólnokrajowych programach telewizyjnych rozpowszechnianych przez Telewizję Polską – Spółkę Akcyjną,
 - b) 16 godzin w regionalnych programach telewizyjnych rozpowszechnianych przez terenowe oddziały Telewizji Polskiej – Spółki Akcyjnej,
 - c) 4 godziny w ogólnokrajowych programach radiowych rozpowszechnianych przez Polskie Radio – Spółkę Akcyjną,
 - d) 6 godzin w programach radiowych rozpowszechnianych przez spółki radiofonii regionalnej;
- 2) maj 2021 r. – 24 godziny, w tym:
 - a) 8 godzin w ogólnokrajowych programach telewizyjnych rozpowszechnianych przez Telewizję Polską – Spółkę Akcyjną,
 - b) 8 godzin w regionalnych programach telewizyjnych rozpowszechnianych przez terenowe oddziały Telewizji Polskiej – Spółki Akcyjnej,
 - c) 3 godziny w ogólnokrajowych programach radiowych rozpowszechnianych przez Polskie Radio – Spółkę Akcyjną,

- d) 5 godzin w programach radiowych rozpowszechnianych przez spółki radiofonii regionalnej;
- 3) czerwiec 2021 r. – 23 godziny, w tym:
- a) 8 godzin w ogólnokrajowych programach telewizyjnych rozpowszechnianych przez Telewizję Polską – Spółkę Akcyjną,
 - b) 8 godzin w regionalnych programach telewizyjnych rozpowszechnianych przez terenowe oddziały Telewizji Polskiej – Spółki Akcyjnej,
 - c) 3 godziny w ogólnokrajowych programach radiowych rozpowszechnianych przez Polskie Radio – Spółkę Akcyjną,
 - d) 4 godziny w programach radiowych rozpowszechnianych przez spółki radiofonii regionalnej;
- 4) lipiec 2021 r. – 13 godzin, w tym:
- a) 3 godziny w ogólnokrajowych programach telewizyjnych rozpowszechnianych przez Telewizję Polską – Spółkę Akcyjną,
 - b) 6 godzin w regionalnych programach telewizyjnych rozpowszechnianych przez terenowe oddziały Telewizji Polskiej – Spółki Akcyjnej,
 - c) 2 godziny w ogólnokrajowych programach radiowych rozpowszechnianych przez Polskie Radio – Spółkę Akcyjną,
 - d) 2 godziny w programach radiowych rozpowszechnianych przez spółki radiofonii regionalnej;
- 5) sierpień 2021 r. – 12 godzin, w tym:
- a) 3 godziny w ogólnokrajowych programach telewizyjnych rozpowszechnianych przez Telewizję Polską – Spółkę Akcyjną,
 - b) 5 godzin w regionalnych programach telewizyjnych rozpowszechnianych przez terenowe oddziały Telewizji Polskiej – Spółki Akcyjnej,
 - c) 2 godziny w ogólnokrajowych programach radiowych rozpowszechnianych przez Polskie Radio – Spółkę Akcyjną,
 - d) 2 godziny w programach radiowych rozpowszechnianych przez spółki radiofonii regionalnej;
- 6) wrzesień 2021 r. – 11 godzin, w tym:
- a) 3 godziny w ogólnokrajowych programach telewizyjnych rozpowszechnianych przez Telewizję Polską – Spółkę Akcyjną,
 - b) 5 godzin w regionalnych programach telewizyjnych rozpowszechnianych przez terenowe oddziały Telewizji Polskiej – Spółki Akcyjnej,
 - c) 1 godzina w ogólnokrajowych programach radiowych rozpowszechnianych przez Polskie Radio – Spółkę Akcyjną,

d) 2 godziny w programach radiowych rozpowszechnianych przez spółki radiofonii regionalnej.

2. Audycje są rozpowszechniane w godzinach:

- 1) 6:00-23:00 – w przypadku audycji w ogólnokrajowych programach telewizyjnych rozpowszechnianych przez Telewizję Polską – Spółkę Akcyjną i regionalnych programach telewizyjnych rozpowszechnianych przez terenowe oddziały Telewizji Polskiej – Spółki Akcyjnej;
- 2) 6:00-10:00 i 12:00-23:00 – w przypadku audycji w ogólnokrajowych programach radiowych rozpowszechnianych przez Polskie Radio – Spółkę Akcyjną i programach radiowych rozpowszechnianych przez spółki radiofonii regionalnej.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2021 r.¹⁾

PREZES RADY MINISTRÓW

¹⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 kwietnia 2020 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu rozpowszechniania audycji popularyzujących narodowy spis powszechny ludności i mieszkań w 2021 r. (Dz. U. poz. 837), które traci moc z dniem 1 kwietnia 2021 r. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 2021 r. o zmianie ustawy o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r. (poz. ...).

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 41 ust. 3 ustawy z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r. (Dz. U. poz. 1775, z 2020 r. poz. 1486 oraz z 2021 r. poz. ...), zwanej dalej „ustawą o NSP”, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 2021 r. o zmianie ustawy o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r. (poz. ...), zwaną dalej „ustawą z dnia ... 2021 r. o zmianie ustawy o NSP”.

Jego celem jest określenie szczegółowych warunków i sposobu nieodpłatnego rozpowszechniania przez Telewizję Polską – Spółkę Akcyjną oraz Polskie Radio – Spółkę Akcyjną i spółki radiofonii regionalnej w trakcie trwania narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań w 2021 r., w programach ogólnokrajowych i regionalnych, audycji informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych popularyzujących ten spis powszechny, w ramach czasu antenowego, o którym mowa w art. 41 ust. 1 ustawy o NSP, z podziałem na miesiące i godziny.

Projektowane rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 kwietnia 2020 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu rozpowszechniania audycji popularyzujących narodowy spis powszechny ludności i mieszkań w 2021 r. (Dz. U. poz. 837), które w związku z art. 1 pkt 11 ustawy z dnia 2021 r. o zmianie ustawy o NSP utraci moc z dniem wejścia w życie tej ustawy, tj. z dniem 1 kwietnia 2021 r.

Konieczność wydania projektowanego rozporządzenia wynika z nadania nowego brzmienia art. 41 ust. 3 ustawy o NSP, dokonywanego w art. 1 pkt 11 ustawy z dnia ... 2021 r. o zmianie ustawy o NSP. Zmiana ta miała na celu dostosowanie przepisów ustawy o NSP dotyczących nieodpłatnego rozpowszechniania przez Telewizję Polską – Spółkę Akcyjną oraz Polskie Radio – Spółkę Akcyjną i spółki radiofonii regionalnej, w programach ogólnokrajowych i regionalnych, audycji informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych, popularyzujących narodowy spis powszechny ludności i mieszkań w 2021 r. (dalej: „NSP 2021”) do zmiany wprowadzonej tą samą ustawą w art. 1 ust. 2 ustawy o NSP, polegającej na wydłużeniu czasu trwania NSP 2021 o trzy miesiące, tj. do dnia 30 września 2021 r.

Konsekwencją tej zmiany jest konieczność wydania nowego rozporządzenia Rady Ministrów (na podstawie zmienionego art. 41 ust. 3 ustawy o NSP) określającego szczegółowe warunki i sposób rozpowszechniania audycji informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych popularyzujących NSP 2021 wyłącznie w trakcie trwania tego spisu. Obecnie obowiązujące

rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 kwietnia 2020 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu rozpowszechniania audycji popularyzujących narodowy spis powszechny ludności i mieszkań w 2021 r. utraci moc z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 2021 r. o zmianie ustawy o NSP.

Zgodnie z art. 40 ust. 1 ustawy o NSP w terminie 3 miesięcy przed rozpoczęciem spisu powszechnego oraz w trakcie jego trwania, aż do dnia zakończenia spisu, Telewizja Polska – Spółka Akcyjna i terenowe oddziały Telewizji Polskiej – Spółki Akcyjnej, a także Polskie Radio – Spółka Akcyjna i spółki radiofonii regionalnej, o których mowa w art. 26 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji, wypełniając swoją misję publiczną, są obowiązane do nieodpłatnego rozpowszechniania, w programach ogólnokrajowych i regionalnych, materiałów informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych, popularyzujących spis powszechny. Zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy o NSP, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia ... 2021 r. o zmianie ustawy o NSP. będzie to okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 30 września 2021 r. Należy przy tym podkreślić, że ustawa ta nie wprowadziła zmiany łącznego czasu rozpowszechniania audycji informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych popularyzujących NSP 2021 przez Telewizję Polską – Spółkę Akcyjną oraz Polskie Radio – Spółkę Akcyjną i spółki radiofonii regionalnej, w programach ogólnokrajowych i regionalnych w całym okresie wskazanym w art. 40 ust. 1 (tj. w terminie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 marca 2021 r. oraz w trakcie trwania NSP 2021 – wydłużonego do dnia 30 września 2021 r.), utrzymując go na dotychczasowym poziomie 200 godzin czasu antenowego.

Ponieważ czas trwania NSP 2021 zostanie wydłużony, to również czas trwania obowiązku nieodpłatnego rozpowszechniania, w programach ogólnokrajowych i regionalnych, audycji informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych, popularyzujących spis powszechny, nałożonego na nadawców publicznych, zgodnie z art. 40 ust. 1, musi zostać odpowiednio wydłużony. W konsekwencji, dotychczasowe rozporządzenie (określające szczegółowe warunki i sposób rozpowszechniania audycji informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych popularyzujących spis powszechny w mediach publicznych w okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 30 czerwca 2021 r.) stanie się nieadekwatne do zmienionych przepisów ustawy i utraci moc z dniem wejścia w życie ustawy z dnia ... 2021 r. o zmianie ustawy o NSP.

Z tego względu ustawą z dnia ... 2021 r. o zmianie ustawy o NSP nadane zostało przepisowi upoważniającemu (art. 41 ust. 3) nowe brzmienie w taki sposób, aby możliwe było wydanie na jego podstawie rozporządzenia Rady Ministrów określającego szczegółowe warunki i sposób rozpowszechniania przez Telewizję Polską – Spółkę Akcyjną oraz Polskie Radio – Spółkę

Akcyjną i spółki radiofonii regionalnej, w programach ogólnokrajowych i regionalnych, audycji informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych popularyzujących NSP 2021 wyłącznie w trakcie trwania tego spisu, w ramach czasu antenowego, o którym mowa w art. 41 ust. 1, z podziałem na miesiące i godziny.

Narodowy spis powszechny ludności i mieszkań jest przedsięwzięciem, które wymaga współpracy różnych grup interesariuszy, a przede wszystkim świadomego zaangażowania osób objętych spisem. Doświadczenia z realizacji poprzednich spisów powszechnych pokazują jak istotna jest powszechna informacja o znaczeniu i celu spisu powszechnego, sposobie i metodach jego przeprowadzenia oraz konieczności uczestnictwa w badaniu. Jest to szczególnie ważne z uwagi na konieczność budowania w społeczeństwie świadomości o istocie i wykorzystaniu wyników spisu w polityce informacyjnej państwa oraz świadomości o spoczywającym na mieszkańcach Polski obowiązku spisowym.

Jednym z działań propagujących spis powszechny są przekazy medialnie popularyzujące ideę tego spisu, które wpisują się w kompleksowe działania informacyjno-promocyjne i edukacyjne. Ze względu na powszechność oddziaływania publicznych środków przekazu i ich duży udział, jako źródła informacji, szczególna rola została przypisana mediom publicznym. Popularyzacja spisów powszechnych, w tym NSP 2021, to część misji publicznej realizowanej przez publiczną radiofonię i telewizję, zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2020 r. poz. 805, z późn. zm.).

Przewiduje się, że w trakcie trwania NSP 2021 audycje będą rozpowszechniane w takich samych formach, jak ma to miejsce obecnie (tj. w okresie poprzedzającym NSP 2021).

W § 2 projektowanego rozporządzenia zostały określone godziny rozpowszechniania audycji. Ze względu na konieczność dotarcia do maksymalnie szerokiego, a jednocześnie zróżnicowanego kręgu odbiorców zaproponowane zostały godziny, które pozwalają zapewnić największą oglądalność rozpowszechnianych audycji (§ 2 ust. 2). Przewiduje się, że czas rozpowszechniania audycji w podziale na miesiące oraz w podziale na godziny w poszczególnych miesiącach będzie wynosił:

- 1) w kwietniu 2021 r. – 34 godziny;
- 2) w maju 2021 r. – 24 godziny;
- 3) w czerwcu 2021 r. – 23 godziny;
- 4) w lipcu 2021 r. – 13 godzin;
- 5) w sierpniu 2021 r. – 12 godzin;

6) we wrześniu 2021 r. – 11 godzin.

W ocenie organu wnioskującego, projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia projektu.

Projektowane rozporządzenie nie podlega notyfikacji do Komisji Europejskiej na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt zostanie skierowany do uzgodnień międzyresortowych, opiniowania i konsultacji publicznych, między innymi z nadawcami będącymi jednostkami publicznej radiofonii i telewizji oraz Krajową Radą Radiofonii i Telewizji. Następnie podsumowanie wyników konsultacji zostanie przedstawione raporcie z konsultacji.

Zmiany dotyczące art. 41 ust. 3 ustawy o NSP, wprowadzone ustawą z dnia ... 2021 r. o zmianie ustawy o NSP, zostały w trybie roboczym uzgodnione z Krajową Radą Radiofonii i Telewizji.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Głównego Urzędu Statystycznego w zakładce *Projektowanie aktów prawnych* oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce *Rządowy Proces Legislacyjny*.

Projekt nie będzie miał wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Z uwagi na fakt, że przedmiotowa regulacja nie odnosi się do związków zawodowych lub organizacji pracodawców, planuje się odstąpienie od przekazania projektu do zaopiniowania tym podmiotom.

Planuje się, że projektowane rozporządzenie wejdzie w życie z dniem wejścia w życie ustawy z dnia ... 2021 r. o zmianie ustawy o NSP, tj. z dniem 1 kwietnia 2021 r.

Projekt został umieszczony w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów – nr....

<p>Nazwa projektu Ustawa o zmianie ustawy o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r.</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Główny Urząd Statystyczny</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Dominik Rozkrut – Prezes Głównego Urzędu Statystycznego</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu: Janusz Dygaszewicz – dyrektor Departamentu Systemów Teleinformatycznych, Geostatystyki i Spisów tel. (22) 608 3341 e-mail: Sekretariat-ST@stat.gov.pl; J.Dygaszewicz@stat.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 27.01.2021 r.</p> <p>Źródło Inne</p> <p>Nr w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów UD173</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projektowana ustawa ma na celu umożliwienie efektywnego przeprowadzenia Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2021 r. (dalej: „NSP 2021”) w warunkach zagrożenia epidemicznego choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2, zwanej „COVID-19”.

Rozwiązania proponowane w projektowanej ustawie dotyczą zmian w ustawie z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r. (Dz. U. poz. 1775 oraz z 2020 r. poz. 1486), dalej: „ustawa o NSP”.

Narodowy spis powszechny to jedyne badanie na terenie Polski, realizowane co 10 lat, które dostarcza administracji publicznej, organom rządowym, instytucjom naukowym i badawczym, ośrodkom analitycznym, szkołom wyższym, mediom, a także osobom prywatnym – pełnych informacji o stanie i strukturze demograficzno-społecznej oraz ekonomicznej naszego kraju. Obowiązek przeprowadzenia spisu powszechnego wynika również z międzynarodowych zobowiązań Polski. Na całym świecie spisy ludności i mieszkań są podstawowym instrumentem gromadzenia informacji o sytuacji demograficznej, społecznej i ekonomicznej kraju, a także o jego zasobach mieszkaniowych.

W przypadku NSP 2021 obowiązek jego przeprowadzenia wynika w pierwszym rzędzie z przepisów Unii Europejskiej. Na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 763/ 2008 z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie spisów powszechnych ludności i mieszkań (Dz. Urz. UE L 218 z 13.08.2008, str. 14), państwa członkowskie są zobowiązane do przeprowadzania narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań raz na 10 lat. Krajową podstawę prawną do przygotowania, zorganizowania oraz przeprowadzenia NSP 2021 stanowi ustawa z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r.

Najważniejsze założone cele NSP 2021 to:

- 1) zaspokojenie potrzeb informacyjnych kraju, zwłaszcza zebranie informacji, których nie można uzyskać z innych źródeł, w szczególności ze źródeł administracyjnych;
- 2) dostarczenie informacji na poziomie jednostek podstawowego podziału administracyjnego kraju;
- 3) uzyskanie szerokiej charakterystyki zmian, jakie zaszły od narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań w 2011 roku, dotyczących przebiegu podstawowych procesów, w tym: o liczbie i strukturach demograficzno-społecznych ludności, gospodarstw domowych i rodzin zamieszkujących lub przebywających w Polsce, o rozmiarach i kierunkach mobilności ludności, aktywności ekonomicznej, a także o rozmiarach zasobów mieszkaniowych, ich jakości oraz efektywnym wykorzystaniu;
- 4) zebranie informacji niezbędnych do realizacji zobowiązań międzynarodowych Polski wobec Unii Europejskiej oraz ONZ.

Narodowym spisem powszechnym ludności i mieszkań zostaną objęte:

- 1) osoby fizyczne stale zamieszkałe i czasowo przebywające w mieszkaniach, budynkach i innych pomieszczeniach niebędących mieszkaniami;
- 2) osoby fizyczne niemające miejsca zamieszkania;

- 3) mieszkania, budynki, obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz zamieszkałe pomieszczenia niebędące mieszkaniami.

Zgodnie z ustawą o NSP, dane od osób fizycznych będą zbierane przede wszystkim metodą obowiązkowego samospisu internetowego. Metoda ta polega na udzieleniu odpowiedzi za pośrednictwem interaktywnej aplikacji dostępnej na stronie internetowej GUS. Jeżeli osoby fizyczne nie będą mogły dokonać samospisu internetowego, dane od nich będą zbierane metodą wywiadu bezpośredniego lub metodą wywiadu telefonicznego.

Podstawowym celem projektowanej ustawy jest wydłużenie czasu trwania NSP 2021 o trzy miesiące. Po wejściu w życie projektowanej ustawy, NSP 2021 zostanie przeprowadzony w okresie od dnia 1 kwietnia 2021 r. do dnia 30 września 2021 r., natomiast zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami – powinien zakończyć się już dnia 30 czerwca 2021 r. Oczekiwanym rezultatem nowelizacji będzie zapewnienie możliwości zbierania danych od osób fizycznych objętych spisem powszechnym w miesiącach letnich 2021 r., kiedy można spodziewać się znacznego spadku zachorowań na COVID-19, w szczególności będącego efektem powszechnych szczepień dla obywateli przeciwko COVID-19. Szczepienia te, zgodnie z przyjętym przez Radę Ministrów Narodowym Programem Szczepień, rozpoczęły się w grudniu 2020 r. i mają objąć, na zasadzie dobrowolności, wszystkich obywateli Rzeczypospolitej Polskiej. Taka sytuacja umożliwi skorzystanie w ramach NSP 2021 ze wszystkich metod zbierania danych od respondentów, co w szczególności pozwoli na zbieranie danych bardzo efektywną metodą wywiadu bezpośredniego. Jednak jeszcze w miesiącach wiosennych 2021 r. możliwość wykorzystania tej metody byłaby bardzo ograniczona ze względu na prawdopodobną konieczność minimalizacji w tym okresie kontaktów społecznych z powodu ryzyka zakażenia COVID-19. Uwzględniając oczekiwany efekt szczepień przeciwko COVID-19, objętych Narodowym Programem Szczepień, możliwe będzie skorzystanie w miesiącach letnich 2021 r. ze wszystkich trzech metod zbierania danych w ramach NSP 2021 (samospis internetowy, wywiad telefoniczny, wywiad bezpośredni), co powinno zapewnić kompletność zbieranych danych. W konsekwencji umożliwi to pełne osiągnięcie założonych celów NSP 2021.

W efekcie tej zmiany odpowiedniego dostosowania do wydłużonego czasu trwania NSP 2021 wymaga szereg przepisów ustawy o NSP, np. termin przeprowadzania badań kontrolnych i badań uzupełniających, termin zgłaszania służbom statystyki publicznej niemożności dopełnienia obowiązku przeprowadzenia samospisu internetowego.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Podsumowując i uzupełniając przedstawione wyżej informacje należy stwierdzić, że zmiany w ustawie o NSP mają na celu:

- 1) wydłużenie czasu trwania NSP 2021 o trzy miesiące (spis powszechny będzie trwał do dnia 30 września 2021 r., a nie – jak pierwotnie planowano – do dnia 30 czerwca 2021 r.);
- 2) odpowiednie przesunięcie okresu, w którym przeprowadzane będą badania kontrolne i badania uzupełniające;
- 3) ujednoczenie stawki wynagrodzenia albo dodatku spisowego dla rachmistrzów spisowych, bez względu na metodę zbierania przez nich danych w ramach NSP 2021 (wywiad bezpośredni albo wywiad telefoniczny);
- 4) stworzenie ustawowych rozwiązań umożliwiających wydanie nowego rozporządzenia Rady Ministrów określającego szczegółowe warunki i sposób rozpowszechniania audycji informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych popularyzujących spis powszechny przez Telewizję Polską – Spółkę Akcyjną oraz Polskie Radio – Spółkę Akcyjną i spółki radiofonii regionalnej w trakcie trwania spisu powszechnego, w ramach określonego w ustawie o NSP czasu antenowego;
- 5) zmodyfikowanie albo uchylenie niektórych przepisów – w związku z doświadczeniami zdobytymi w czasie przeprowadzania pierwszego i drugiego spisu próbnego przed NSP 2021 oraz w czasie przeprowadzania Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r.
- 6) dostosowanie szeregu przepisów ustawy o NSP do ww. zmian.

Epidemia COVID-19 wybuchła w okresie intensywnych prac przygotowawczych do NSP 2021. Wszystkie bieżące zadania merytoryczne są obecnie realizowane w systemie pracy zdalnej.

Modyfikacji, w stosunku do pierwotnych zamierzeń, musi ulec przyporządkowanie osób fizycznych objętych spisem powszechnym do poszczególnych metod zbierania danych (samospis internetowy, bezpośredni wywiad, wywiad telefoniczny), jak również terminy realizacji tych metod.

Proponowane w projektowanej ustawie rozwiązania umożliwią elastyczne reagowanie na zmiany sytuacji epidemicznej. Rozwiązania te pozwolą na szybkie dostosowanie się do niepewnych obecnie warunków przeprowadzania NSP 2021, w których konieczne może się okazać znaczne ograniczenie lub całkowita rezygnacja z metody wywiadu bezpośredniego albo możliwe będzie – w zależności od efektu szczepień przeciwko COVID-19, objętych Narodowym Programem

Szczepień, powiązane w znacznej mierze z zainteresowaniem społeczeństwa tymi szczepieniami – skorzystanie w miesiącach letnich 2021 r. ze wszystkich trzech metod zbierania danych w ramach NSP 2021.

W związku z potrzebą wprowadzenia zmian w ustawie z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r., konieczne jest przyjęcie ścieżki legislacyjnej.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Poszczególne państwa członkowskie Unii Europejskiej, EFTA oraz krajów kandydujących do UE dostosowują organizację spisu powszechnego ludności i mieszkań do rozwoju sytuacji epidemicznej na ich terenie.

Podstawowe działania państw członkowskich UE (w szczególności Estonii, Grecji, Irlandii, Włoch, Luksemburga, Portugalii i Rumunii) zmierzają do ograniczenia lub wyeliminowania konieczności przeprowadzania wywiadów bezpośrednich poprzez zmianę metody zbierania danych. Poszczególne państwa zamierzają w większym stopniu realizować wywiady z wykorzystaniem telefonów, poczty oraz samospisu internetowego. Część z państw zamierza zwiększyć wykorzystanie źródeł administracyjnych lub całkowicie oprzeć realizację spisu na źródłach administracyjnych (Włochy). Państwa skandynawskie realizują spis powszechny wyłącznie w oparciu o dane administracyjne. Sześć państw członkowskich (Grecja, Niemcy, Irlandia, Luksemburg, Portugalia i Rumunia) uznało za konieczne przesunięcie terminu spisu powszechnego, a w dwóch kolejnych państwach (Bułgaria i Cypr) odroczenie spisu powszechnego wydaje się prawdopodobne.

We Francji i Niderlandach badania statystyczne w związku z COVID-19 są realizowane z dużym udziałem telefonicznej formy zbierania danych. Inne państwa (Łotwa, Estonia, Grecja, Malta) podjęły działania w zakresie uzyskania dostępu do danych identyfikacyjno-adresowych umożliwiających realizację badań statystycznych.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Ludność	100 % populacji	Wykaz osobowo-adresowo-mieszkaniowy	Przekazanie danych spisowych przede wszystkim metodą samospisu internetowego, w przypadku niedokonania samospisu internetowego – obowiązek przekazania danych metodą wywiadu bezpośredniego lub metodą wywiadu telefonicznego, w wydłużonym o 3 miesiące czasie trwania spisu
Pracownicy jednostek służb statystyki publicznej, w tym ankieterzy statystyczni	Ok 2800 osób, w tym ok. 1000 ankieterów statystycznych	Dokumentacja kadrowa	Realizacja wywiadów bezpośrednich lub wywiadów telefonicznych – w zależności od stopnia epidemii, w wydłużonym o 3 miesiące czasie trwania spisu
Pracownicy jednostek służb statystyki publicznej i jednostek samorządu terytorialnego będący członkami Centralnego Biura Spisowego, wojewódzkich biur spisowych oraz gminnych biur spisowych	W statystyce publicznej ok 640 osób. W jednostkach samorządu terytorialnego ok. 12 500 osób.	Informacje uzyskane z urzędów statystycznych oraz przewidywana obsada gminnych biur spisowych – na podstawie doświadczeń ze spisu powszechnego poprzedniej edycji, realizowanego analogicznymi metodami.	Podkreślenie w projektowanej ustawie fakultatywnego charakteru dodatku za wykonywanie prac spisowych (z wyłączeniem dodatku dla rachmistrzów spisowych, zależnego od liczby przeprowadzonych wywiadów) oraz nagrody za wykonywanie prac spisowych
Rachmistrze będący pracownikami jednostek służb statystyki publicznej	800	Dokumentacja kadrowa	Ujednoczenie stawki dodatku spisowego dla rachmistrzów spisowych, bez względu na

			metodę zbierania przez nich danych w ramach NSP 2021 (wywiad bezpośredni albo wywiad telefoniczny).
Rachmistrze spisowi powołani w wyniku naborów, przeprowadzonych na zasadach i w trybie określonych w ustawie	Okolo 16 tys. osób.	Dokumentacja wojewódzkich i gminnych biur spisowych	Ujednoczenie stawki wynagrodzenia dla rachmistrzów spisowych, bez względu na metodę zbierania przez nich danych w ramach NSP 2021 (wywiad bezpośredni albo wywiad telefoniczny).
Telewizja Polska – Spółka Akcyjna wraz z oddziałami terenowymi	1		Obowiązek rozpowszechniania audycji informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych popularyzujących spis powszechny w wydłużonym o 3 miesiące czasie trwania spisu (w ramach obecnego czasu antenowego).
Polskie Radio – Spółka Akcyjna	1		Obowiązek rozpowszechniania audycji informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych popularyzujących spis powszechny w wydłużonym o 3 miesiące czasie trwania spisu (w ramach obecnego czasu antenowego).
Spółki radiofonii regionalnej	17		Obowiązek rozpowszechniania audycji informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych popularyzujących spis powszechny w wydłużonym o 3 miesiące czasie trwania spisu (w ramach obecnego czasu antenowego).

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projektowana ustawa nie była przedmiotem opiniowania i konsultacji publicznych.

Zmiany dotyczące art. 41 ust. 3 ustawy o NSP zostały w trybie roboczym uzgodnione z Krajową Radą Radiofonii i Telewizji.

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia do zaopiniowania Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, ani Prezesowi Urzędu Ochrony Danych Osobowych – zmiany proponowane w projektowanej ustawie nie mają wpływu na:

- 1) wykonywanie przez gminy zadań w ramach NSP 2021;
- 2) przetwarzanie danych osobowych w ramach NSP 2021.

Projekt nie rozszerza zakresu danych osobowych przetwarzanych w ramach NSP 2021, zatem nie wymaga przedstawienia do zaopiniowania Prezesowi Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

Projektowana ustawa nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia projektu.

Projektowana ustawa nie podlega notyfikacji do Komisji Europejskiej na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Głównego Urzędu Statystycznego oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce *Rządowy Proces Legislacyjny*.

Projekt nie będzie miał wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Z uwagi na fakt, że przedmiotowa regulacja nie odnosi się do związków zawodowych lub organizacji pracodawców, odstąpiono od przekazania projektu do zaopiniowania tym podmiotom.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	Projektowana ustawa nie wpływa bezpośrednio na sektor finansów publicznych. Proponowane w projekcie ustawy zmiany nie spowodują zwiększenia wydatków na badania statystyczne, ani na realizację narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań w 2021 r.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Zmiany w załączniku nr 3 do ustawy o NSP polegają na przesunięciu 21 mln zł z par. 4000 (badania kontrolne i uzupełniające) na par. 4170 (rachmistrze spisowi, pochodzący z naboru dokonywanego przez gminne biura spisowe – wydatki bezosobowe). Przesunięcie ww. środków finansowych zabezpieczy konieczność wykonania większej liczby wywiadów przez rachmistrzów spisowych w celu uzyskania pełnej kompletności wyników spisu. Jest to działanie wynikające z doświadczeń zebranych podczas Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r., w którym samospisu internetowego dokonało ok. 20% respondentów. W NSP 2021 wstępnie szacowano, że samospisu internetowego dokona ok. 60% respondentów, ale doświadczenia Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r. wskazują, że może to być tylko ok. 40–45% respondentów. Jednocześnie należy wyjaśnić, że w związku z proponowanym wydłużeniem czasu trwania spisu, zostanie ograniczona liczba badań kontrolnych i uzupełniających, stąd możliwość wykorzystania części środków na wynagrodzenia (wydatki bezosobowe) dla rachmistrzów spisowych. Przesunięcie środków w ramach posiadanego budżetu na spis nie spowoduje zwiększenia wydatków. Wprowadzane w projektowanej ustawie zmiany w zakresie wynagrodzeń, dodatków spisowych oraz nagród spisowych nie będą stanowić podstawy do ubiegania się o dodatkowe środki na ten cel.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Projekt nie wpływa bezpośrednio na sektor dużych przedsiębiorstw.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Projekt nie wpływa bezpośrednio na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Projekt nie wpływa bezpośrednio na sytuację rodziny i obywateli oraz gospodarstwa domowe.						
	osoby niepełnosprawne i osoby starsze	Projekt nie wpływa bezpośrednio na sytuację osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.						
Niemierzalne	konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość	Projekt nie wpływa bezpośrednio na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.						
	(dodaj/usuń)							

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Komentarz:

9. Wpływ na rynek pracy

Projekt nie wpływa bezpośrednio na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary	
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe
☐ informatyzacja ☒ zdrowie	
Omówienie wpływu	<p>Oczekiwanym rezultatem nowelizacji będzie zapewnienie możliwości zbierania danych od osób fizycznych objętych spisem powszechnym w miesiącach letnich 2021 r., kiedy można spodziewać się znacznego spadku zachorowań na COVID-19, w szczególności będącego efektem powszechnych szczepień obywateli przeciwko COVID-19, w ramach przyjętego przez Radę Ministrów Narodowego Programem Szczepień. Należy oczekiwać, że umożliwi to bezpieczne dla respondentów i rachmistrzów spisowych zbieranie w ramach NSP 2021 danych szczególnie efektywną metodą wywiadu bezpośredniego.</p>
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego	
<p>Proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie z dniem 1 kwietnia 2021 r. (art. 4 projektu). Data ta jest zbieżna z datą rozpoczęcia NSP 2021.</p> <p>Przewidywany termin wejścia w życie projektowanej ustawy nie narusza zasad demokratycznego państwa prawnego i jest uzasadniony ważnym interesem państwa, tj. koniecznością przeprowadzenia spisu powszechnego zaplanowanego na rok 2021.</p>	
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?	
<p>Nie planuje się ewaluacji efektów projektu.</p>	
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)	